సజీవ ప్రేతం

కళ్ళు సరిగా కనపడవు. చెవులు వినపడవు. పొద్దుటిపూటి అరుగుమీద కూచుంటుంది. రోడ్డుమీద పొయ్యేవాళ్లని చూస్తుందనుకోను. ఏదో ప్రపంచంలో ఉన్నట్టుంటుంది. ఏ మాలోచిస్తుంది? పూర్వవృత్తాంతం ఎప్పుడైనా జ్ఞప్తికి తెచ్చుకుంటుందా? గడచినదాన్ని గురించి ఏమనుకుంటుంది? తన ఇప్పటిస్థితికి తన మీద ఎంత నేరం వేసుకుంటుంది! ఇతర్లమీద ఎంత నేరం వేస్తుంది? ఈ విషయాలన్నీ అడిగి తెలుసుకుందామనుకుంటాను. కాని సాహసం చాలదు. చూస్తూ చూస్తూ మురికిగుంట నెవరు కెలుకుతారు? గుడ్డి. చెవుడూ కూడానూ! గట్టిగా అరవాలి.... ఇంతా చేసి నన్ను గుర్తిస్తుందో గుర్తించదో!....జన్మలో ఆ మనిషిని నేనెరుగుదు నంటే ఎవరు నమ్ముతారు?....వనజాక్షికోసం పరిచయం చేసుకుంటున్నాననుకుంటారు! అని నన్ను నేను నిరుత్సాహ పరుచుకుంటాను.

ఒకప్పుడా మనిషిని నేను బాగానే ఎరుగుదును. చూడటానికి ముసిల్దానల్లే ఉంటుంది గాని ఆ మనిషి కెన్నో ఏళ్ళులేవు. నా యీడుదే. యాభై రెండేళ్ళు. ఈ మనిషికి పెళ్ళికావటం నే నెరుగుదును. పదకొండేళ్ళవాణ్ని. నన్ను కాకుండా ఇంకోణ్ని చేసుకుందని నాకు కోపం కూడా వచ్చింది. పదమూడేళ్ళ వాడికే ఇచ్చేశారు. లేకపోతే నేనంత విచారించకపోదును.

చాలా మంచిపిల్ల. ఎవరూ ఒక్కమాట అని ఎరగరు. ఎంత ఓర్పు! ఇంటి పనంతా చేసేది. తొందరపడి అకారణంగా ఎవరన్నా ఓమాట అన్నా మాట్లాడేది కాదు. కాని చిన్నతనం నించే చెడ్డ సహవాసాలబ్బి చెడిపోయింది. కాపరానికి పోక పూర్వమే ఒకస్కూలు కుర్రాడితో స్నేహం చేసింది. (అప్పట్లో పదమూడేళ్ళవాళ్ళు స్కూలు ఫైనలుకు రావటం ఎరగం.) ఇడ్డెన్లు అమ్మే మహాలక్ష్మమ్మ సారధ్యం. పాలెపువారి వెనక ఇంట్లో సమావేశాలు. తల్లిదండ్రులు కనుక్కొని కొట్టారు. పడి వూరుకుంది. కాని చేసేపని మానలేదు.

కాపరాని కెళ్ళింది. కొంతకాలం సరిగానే ఉంది. మొగుడివేపు దగ్గిర చుట్టాలతోనే కత్తు కలిపింది. మొగుడి సంసారం పెద్ద కలసంసారం కాదు. బంధువుల ప్రాపకం ఆశే లేదు. అటువంటిది బంధువులిప్పుడు కలిసి రాసాగారు....చాలాసార్లు పట్టుబడింది. పెద్దపెట్టున అల్లరి జరిగే అవకాశం లేకపోయింది. మొగుడు అసమర్థుడు. గట్టిగా తిరగబడి ఐసా పైసా తేల్చలేకపోయినాడు.

ఆ విధంగా జరిగిపోయివుంటే ఎట్లా ఉండేదో, ఊళ్ళో ఉన్న రౌడీమూక మనిషి సంగతి పసికట్టారు. ప్రయత్నించారు. అందక పొయ్యేటప్పటికి అల్లరికి పూనుకున్నారు. అల్లరి జాస్తి అయింది. భరించలేక వాళ్ళకి లొంగిపోయింది.

కాపరానికి చాలా చెడ్డపేరు వచ్చింది. ఇల్లు కుక్కల దొడ్డి అయిపోయింది. అంతా అయిపోయాక మొగుడు మొగతనం ప్రకటించాడు. పెళ్ళాన్ని ఇంట్లోనుంచి పొమ్మన్నాడు. మారుమాట్లాడకుండా ఇల్లువదలి వెళ్ళిపోయింది.

ఇల్లు దాటించటానికి ఒక ఆసామీ సాయపడ్డాడు. ఒక నెల్లాళ్ళు ఆయన ఊళ్ళన్నీ తిప్పి డబ్బు బోలెడు తగలేసి పశ్చాత్తాపం వచ్చి, "ఛీ పాడుముండా! నీకోసం ఇంతడబ్బు తగలేశాను. నన్ను నాశనంచేశావు!" అని తిట్టి, నడి సముద్రంలో వొదిలి వెళ్ళిపోయినాడు.

ఆ సమయానికి కడుపుతో ఉంది. ఆరోనెల. ఫలానిచోట రహస్యంగా కనవచ్చునని తెలిసి ఎవరినో సహాయం తీసుకుని వెళ్ళింది. కన్నది. వాళ్లు కానీ అడగలేదు. బాగానే పురుడు పోశారు.

అక్కడికో పెద్దమనిషి వచ్చాడు. మాటల సందర్భంలో ఈ మనిషిని గురించి విన్నాడు. తనవెంట తల్లినీ పిల్లనీ పట్టుకెళ్ళాడు.

తన అదృష్టాన్ని నమ్మలేకపోయింది. పెద్ద ఉద్యోగస్తుడు. సంస్కారం గలవాడు. బోలెడంత ఆస్తి ఉంది. బ్రాహ్మడుకాడు. ఏం కాకపోతే? ఆయనకి ప్రపంచంలో బ్రాహ్మణా బ్రాహ్మణ వ్యత్యాసాలూ, పట్టింపులూ లేవు. ఆయన ఇంటికి బ్రాహ్మలూ హరిజనులూ కూడా వస్తారు. పెద్ద పెద్ద ఉద్యోగస్తులు వస్తారు. కవులు వస్తారు, గాయకులూ, నటులూ వస్తారు, రాజకీయవేత్తలు వస్తారు.

అందరితోటే "నా భార్య, నా పిల్ల" అని చెబుతాడు. తాను నూరు రూపాయల కాగితం చూసిన మొహం కాదని గ్రహించాడు, నగలు కొనిపెట్టాడు. సెకండు క్లాసులో రైలెక్కించాడు. డాక్ బంగళాలో విడిది చేయించాడు. తన కింద నౌకర్లనూ వంటవాళ్ళనూ పెట్టాడు.

ఇదంతా తన కెందుకు చేస్తున్నాడో తెలీదు. తన అదృష్ట మనుకుంది. తరవాత తనలో ఏదోచూసి తనని అపరిమితంగా— ఏ మొగాడూ ఏ ఆడదాన్నీ ఎన్నడూ మోహించనంతగా— మోహించా డనుకుంది.

అతనికి వేరే భార్యా పిల్లలూ ఉన్నారు. వాళ్ళను అతను సరిగా చూడటం మానేసి చాలాకాలమయింది. కొన్నాళ్లుగా అడ్డమైన ఆడవాళ్ళతోటీ తిరుగుతున్నాడని విన్నది. రోజు బేరంవాళ్ళ దగ్గిర్నుంచి ఉద్యోగాలు చేసుకునే ఆడమేస్టర్ల

వరకూ అన్ని రకాలవాళ్ళతోటీ అతనికి సంబంధం ఉంటూ వచ్చింది. ఆ విషయం అతను దాచలేదు. ఎంతో అందమైన ఆడవాళ్ళని ప్రసిద్ధికెక్కిన వాళ్ళను కూడా చూశాడు. అటువంటివాడు తనని తెచ్చి ఒక ఇంట్లో ఎందుకు పెట్టాడూ ? ప్రేమ అయి ఉండాలనుకున్నది.

నిజమేమిటంటే, సంసారస్త్రీ లక్షణాలుంటూ జారిణికుండే భావస్వాతంత్ర్యం గల ఆడది అతనికి దొరకలేదు. "ఇది నా భార్య" అని చెప్పుకోవటానికి వీలుంటూ, పదిమంది ఎదటా తనపక్కన కూచోబెట్టుకోవటానికి ఈ మనిషి సరిపోయింది. నిజంగా తాళిగట్టిన భార్య కాదు గనక భార్యమాదిరిగా బరువుగా ఉండదు. నడివీధిలో ఉన్న మనిషి గనక కృతజ్ఞతగా ఉంటుంది. డబ్బు మొహం చూడనిదిగనక తన డబ్బుచూసి ముగ్ధురాలై పోతుంది.... ఇవే అతన్ని ఆకర్షించిన విషయాలు.

కాని ఈ విషయం కనుక్కోలేక మొదట్లో తన అదృష్టము అనుకుంది. ఎంతకాలమని తన అదృష్టాన్ని మెచ్చుకుంటుంది. తన గొప్పతనమే ననుకొంది. తనలో ఏదో ఆధిక్యత ఉందనీ, ఆ ఆధిక్యత చూసి దానికి దాసుడై నాడనీ అనుకుంది.

ఈ మాట అనుకున్న తరువాత ఆత్మవిశ్వాసం— దాదాపు అంతరించి పోయిన ఆత్మవిశ్వాసం— మళ్ళీ తిరిగి వచ్చింది. ఇంతకాలానికి తనకుదగ్గ మగవాడు దొరికాడు. తనకు తగిన స్థాయిలో డబ్బు ఖర్చుపెట్టే అవకాశం దొరికింది. అతను "నా భార్య" అని చెబుతున్నప్పుడు తన భార్యత్వం ఎందుకు వృథా పోనివ్వాలి. అతని దగ్గిరికి వచ్చేవాళ్ళంతా తనను ఎంతో గౌరవంగా చూస్తారు. రెండు మూడు వందలు సంపాదించేవాళ్ళు కూడాను ! మొదట్లో ఇదిచూసి నివ్వెర పడింది. కాని రోజూ రుజువయే విషయం గురించి ఎంతకాలం నివ్వెరపడటం ? ఈ పరిస్థితులకు అలవాటై పోసాగింది.

డబ్బు మహత్తు తెలిసిరాగింది. ప్రపంచంలో అనేక రకాల గొప్పతనాలున్నై. కొందరి ప్లీడరీలోనూ, వైద్యంలోనూ గట్టివాళ్ళు, కొందరు కళల్లో గట్టివాళ్ళు, కొందరు తలలుమార్చటంలో గట్టివాళ్ళు. కాని అసలు గట్టితనం డబ్బులో ఉంది. డబ్బు కొండమీది కోతిని తెస్తుంది, అది వింతగాదు; డబ్బు ఆ కోతిని మనిషి చేసేస్తుంది.... తనకు పరిచయం అయేవాళ్ళలో ఇతర గట్టితనాలన్నిటినీ తృణీకరించి డబ్బును నమ్ముకోవటం నేర్చుకుంది. ప్రపంచంలో రెండే రకాల మనుషులు: గొప్పవాళ్ళూ, సాదావాళ్ళూ. గొప్పవాళ్ళ దగ్గిర డబ్బుంటుంది. మిగతావాళ్ళ దగ్గిర ఉండదు. తను గొప్పవాళ్ళలోద్ది.

ఈ విషయం తన బంధువుల విషయంలోనే రుజువు చెయ్యటానికి ఉపక్రమించింది. కన్నవారివైపు బంధువుల్ని తన దగ్గిరికి ఉత్తరాలద్వారా ఆహ్వా

నించింది. మొదట్లో కొద్దిమందే వచ్చారు. రాను రాను దాదాపు అందరూ వచ్చారు. తన గొప్పతనం కొంత తమకూ్కడా రాచుకున్నారు. తను ఇచ్చిన బహూకృతులు స్వీకరించారు. అంతో ఇంతో చేబదుళ్ళు కూడా పుచ్చుకుని పోసాగారు.... తాను చేసినపనికి సాంఘిక సమ్మతికూడా లభించింది, ఇంకేం?

డబ్బుమహిమ ఈ విధంగా రుజువుచేసుకుని మామూలు మనుషుల్ని గురించి ఆలోచించటం మానేసి గొప్పవాళ్ళ ప్రపంచంలో పడింది. సంపాదనలో తేడాలను బట్టి ఎవరి నెంతదూరంలో ఉంచాలో చక్కగా— ఒక విద్యగా— అభ్యసించింది. ఊళ్ళో ఉన్న పది పెద్దకొంపల్లోనూ ఏం జరిగినా తనులేకుండా జరగదు. ఎవరు ఏ రవ్వలకమ్మలు చేయించినా, ఏ టిస్యూచీరెకొన్నా, గొప్పపిల్లకు ఏ గొప్ప సంబంధం కుదిరినా, ఊళ్ళోకి ఏ ఐ. సి. ఎస్. ఉద్యోగి వచ్చినా ముందు తనకు తెలియాలి.

"ఇది రాబట్టే ఆ ముండాకొడుకు బొత్తిగా భార్యా బిడ్డల్ని చూడకుండా ఉన్నాడు" అని అన్నవాళ్ళు లేకపోలేదు. అదీ తనకు కీర్తేనని భావించింది. అందులో తన అఖండవిజయమే చూసుకుంది. తన ప్రపంచం అవతల ఎంత మందికో ఎన్నో అవకతవకలు జరుగుతై, ఎవరిఖర్మ వాళ్ళది.

"మీరే నాకు ప్రపంచంకాదు. నా కివతల బ్రహ్మాండమైన వాళ్ళున్నారు" అని తన అయినవాళ్ళకు చూపించింది. ఒకప్పుడు దర్పంగా తనదగ్గరికి వచ్చిన బంధువు లిప్పుడూ వినయంగా భయభక్తులు ప్రకటిస్తూ వచ్చారు. వాళ్ళు లొంగిన కొద్దీ తన నిడుపు పెంచింది. ఒక్కొక్కరే జారిపోయినారు.

పిల్ల, వనజాక్షి ఎదిగివచ్చింది, పెళ్ళిచెయ్యాలి. ఉన్న గొప్ప సంబంధాల్లో ఏదో ఒకటి అవుతుంది. ముఖ్యమైన విషయం ఏమిటంటే పిల్లకు లక్షాధికారి లక్షణాలు అలవరచటం. తను దరిద్రంలో పుట్టికూడా నేర్చిన లక్షణాలు వనజాక్షికి రాకపోతాయని భయంలేదు. సులభంగానే వచ్చినై కూడానూ.

అయితే పేకలమేడ ఒక్కసారిగా కూలింది. అతను ఏదో అర్జంటుపనిమీద ఇంటికివెళ్ళాడు, జబ్బు చేసింది, బరువయింది, చచ్చిపోయినాడు. అప్పటికప్పుడు; ఆస్తంతా పెళ్ళాం పిల్లలు రాయించుకున్నారు.

వీధిలో నిలబడింది. ఇంట్లో వస్తువులున్నై, డబ్బులేదు, వొంటిమీద నగలున్నై, అంతే, నలభై దాటినై. తనని ఎవరు చేపడతారు? తనకీ నరకానికీ మధ్య ఎవరడ్డం నిలబడతారు? బంధువులు అంతా జారారు. వాళ్ళకిచ్చేటందుకు తనదగ్గరేముంది? తనకు పిన్నులూ, వొదినెలూ, అత్తయ్యా, అమ్మమ్మలూ అయిన గొప్పవాళ్ళు....పరామర్శించటానికి అందరూ వచ్చారు. మర్నాటినుంచీ ఎవరూ

అయిపులేదు. నౌకర్లనందర్నీ వెళ్ళగొట్టి చిన్న ఇల్లు తీసుకుంది. గొప్పవాళ్ళ ఇళ్ళ చుట్టూ చాంద్రాయణం ప్రారంభించింది. ఎవరికీ తనతో స్నిమితంగా మాట్లాడే తైము లేదు. పాపం. తనను డ్రాయింగు రూములో కూచోబెట్టి భోజనాలకు వెళ్ళారు. తాము కారులో సినిమాలకు బయల్దేరుతూ, 'మళ్ళీ కనిపిస్తావుగా?" అన్నారు. అదివరకల్లా రోజూ తనకోసం ఎదురుచూసేవాళ్ళే, "ఎప్పుడైనా కనిపిస్తూ ఉండు. ఆయన పోయినాడని ఎడమైపోకు" అని ఆతిధ్యంఇచ్చి. ఆ మాటమీద తను రోజూ వస్తూపోతూంటే మొహాలు మాడ్చుకున్నారు.

గొప్పవాళ్ళ వైభవం తన జన్మకు అయిపోయింది.

పిల్లకు పెళ్ళికాలేదు. "కాకుండానే చచ్చాడు, వాడిచావు నిచ్చావుగానూ!"

వనజాక్షిని గొప్పవాడు చేసుకునే ఆశపోయింది. కొద్దివాడు చేసుకునే ఆశకూడా త్వరలోనే పోయింది. అసలు పెళ్ళిఅయే ఆశేపోయింది—

వనజాక్షిని ఇప్పుడెవడో ఉంచుకున్నాడు. ఏదో కంపెనీలో హార్మోనియం వాయిస్తాట్ట— తాగివచ్చి చచ్చేట్టు కొడతాడు.

ఏం కొట్టినా తనకేమీ కనిపించదు, వినిపించదు—అట్లా అరుగుమీద కూచుని ఏమిటో ఆలోచిస్తుంది. ఏమిటాలోచిస్తుంది? అడుగుదామా అనుకుంటాను....

అయినా మన కెందుకు? చూస్తూచూస్తూ మురికిగుంట నెవడు కెలుకుతాడు

ప్రచురణ : 1954 తొలి కూర్పు, కథా వాహిని-2

కొడవటిగంటి కథలు, ఆదర్శ గ్రంథమండలి, విజయవాడ.